

4 november 2002

NR. 15. (01/05) AFBAKENING VAN PRAKTIJK VAN RADIOLOGEN. GEBRUIK VAN OPG-APPARATUUR DOOR KAAKCHIRURGEN.

Het Scheidsgerecht is van oordeel dat eisers van de Stichting in redelijkheid niet kunnen verlangen dat in de toelatingsovereenkomst een addendum wordt opgenomen over de omvang van de praktijk. In de eerste plaats is immers voldoende duidelijk hoe deze praktijk ten opzichte van andere praktijken (globaal) is afgebakend. In de tweede plaats dienen eisers ook in hun verhouding tot de Stichting te aanvaarden dat in sommige gevallen verrichtingen op hun vakgebied om praktische redenen en/of naar professionele maatstaf door andere specialisten kunnen worden uitgevoerd. In de derde plaats zal in verband met ontwikkelingen in de medische wetenschap en in de zorg moeten worden aanvaard dat in de ziekenhuizen veranderingen in de omvang en afbakening van de praktijk(en) kunnen optreden en kan niet worden aanvaard dat de Stichting te dier zake telkens een vergoeding verschuldigd is. Voor zover de veranderingen op grond van bijzondere omstandigheden niet voor rekening en risico van de specialist komen en van dien aard zijn dat het redelijk is dat een vergoeding wordt betaald voor het verlies (van goodwill in verband met verlies) van een gedeelte van de praktijk, zal zulks in beginsel moeten gebeuren door de medisch specialist die dit gedeelte heeft overgenomen. Het Scheidsgerecht spreekt daarover echter geen oordeel uit in het ten deze behandelde geval.

SCHEIDSGERECHT GEZONDHEIDSZORG

Kenmerk: 01/05

BINDEND ADVIES in de zaak van:

1. A,
2. B,
3. C,
4. D,
5. E,
6. F,
7. G,
8. H,
9. I,
10. J,
11. K,

tezamen vormende de:

MAATSCHAP L TE Z/Y

verbonden aan de Stichting M,

eisers

gemachtigde: mr. H.W. Lijftogt en mr. Th. F.M. Pothof advocaat te Utrecht

tegen:

de stichting M,

gevestigd te Z,

verweerster,

gemachtigde: mr. Th. J. Douma.

1 **Het procesverloop**

1.1 Eisers hebben zich tot het Scheidsgerecht gewend en verzocht:

- a. de Stichting te gebieden de ‘oude’ rechten van eisers te respecteren door met eisers een addendum bij de aangeboden nieuwe toelatingsovereenkomst overeen te komen, dat enerzijds betrekking heeft op de omvang van de praktijk van eisers en waarin anderzijds de gevolgen van eventuele veranderingen in de omvang van de praktijk van eisers worden gereguleerd, inclusief een verplichting tot schadevergoeding bij een inbreuk op de omvang van de praktijk;
 - b. de Stichting te veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding van €78.130,48 aan eisers voor de door hen te lijden en geleden schade ten gevolge van de overheveling van een gedeelte van hun praktijk aan de kaakchirurgen;
 - c. de Stichting te veroordelen in de kosten van deze procedure, die van juridische bijstand van eisers daaronder begrepen.
- 1.2 De Stichting heeft bij memorie van antwoord verweer gevoerd en geconcludeerd tot afwijzing van de vorderingen van eisers met hun veroordeling in de kosten.
- 1.3 De advocaat van eisers heeft bij brieven van 19 en 20 september 2002 nog een aantal producties overgelegd.
- 1.4 De mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden te Utrecht op 30 september 2002. De eisers sub 2, 4 en 7 zijn verschenen, bijgestaan door mr. Th.F.M. Pothof, advocaat te Utrecht, die was vergezeld van mevr. mr. W.D. Kweekel. De Stichting was vertegenwoordigd door mr. O, arts, directeur patiëntenzorg, bijgestaan door haar gemachtigde. De gemachtigden van partijen hebben aan de hand van pleitnotities de wederzijdse standpunten nader toegelicht.

2 Samenvatting van het geschil

- 2.1 In 1991 is de Stichting ontstaan uit een fusie van drie stichtingen die ziekenhuizen in stand hielden. Eisers sub 2 en 11 zijn na deze fusie toegelaten als radioloog. De overige eisers waren op basis van een toelatingsovereenkomst aan een van de gefuseerde ziekenhuizen verbonden.
- 2.2 De toelatingsovereenkomsten van eisers sub 1, 5 en 7 bevatten een aanhangsel waarin – zakelijk weergegeven – is opgenomen dat zij samen met de andere radiologen de radiologische praktijk bij uitsluiting van anderen in het ziekenhuis zullen mogen uitoefenen behoudens de in het aanhangsel nader omschreven uitzonderingen.
- 2.3 In verband met het totstandkomen van een geïntegreerd medisch-specialistisch bedrijf heeft de Stichting aan alle medische specialisten, onder wie eisers, een nieuwe toelatingsovereenkomst aangeboden. Alleen eisers sub 3, 6 en 8 hebben deze nieuwe toelatingsovereenkomst ondertekend.
- 2.4 Eisers hebben de Stichting bij brief van 4 december 2000 verzocht in een nieuwe toelatingsovereenkomst een bepaling op te nemen waarin hun intramurale praktijk wordt beschreven alsmede de gevolgen van een eventuele wijziging daarvan.
- 2.5 Bij brief van 7 februari 2001 (prod. 5 bij mve) heeft de Stichting aan eisers bericht dat afspraken over demarcatie van hun vakgebied en spelregels die gehanteerd moeten worden bij veranderingen daarin, thuis horen in het document medische staf (DMS), dat voor alle partijen, dat wil zeggen Stichting en alle medische specialisten, afdwingbare verplichtingen in het leven roept. Een regeling in de bilaterale verhouding tussen de Stichting en de radiologen acht de Stichting ongewenst in verband met complicaties in de verhouding met andere specialisten.
- 2.6 Het bestuur van de medische staf was niet bereid afspraken over afbakening van de radiologische praktijk in het DMS neer te leggen.
- 2.7 De Stichting heeft besloten dat, ter vervanging van het oude apparaat, op de afdeling kaakchirurgie een nieuw OPG-apparaat zou worden geplaatst en heeft de overwegingen die aan dit besluit ten grondslag liggen uiteengezet in haar brief van 28 augustus 2000. Daarbij heeft zij vooral meegewogen dat plaatsing van twee apparaten niet doelmatig is, dat de kaakchirurgen op dit terrein specifieke deskundigheid hebben, dat deze vorm van röntgendiagnostiek ook naar landelijke maatstaven niet meer tot het exclusieve terrein van de radiologen behoort en dat het uit oogpunt van patiëntvriendelijkheid en doelmatigheid van de zorg beter is als het OPG-apparaat wordt geplaatst op de afdeling kaakchirurgie.

Volgens eisers is sprake van overheveling van een deel van hun praktijk waarvoor zij een financiële vergoeding wensen te ontvangen. De Stichting betwist zulks en stelt dat de radiologen geen schade lijden door de overheveling van een deel van de praktijk, omdat hun inkomen door de lumpsumfinanciering desondanks gelijk blijft.

3 De bevoegdheid van het Scheidsgerecht

De bevoegdheid van het Scheidsgerecht is overeengekomen in de tussen eisers en de Stichting geldende toelatingsovereenkomsten en staat tussen partijen vast. Ter zitting is met partijen en hun gemachtigden afgesproken dat het Scheidsgerecht overeenkomstig de meerderheid van de desbetreffende bepalingen zal beslissen bij wege van bindend advies.

4 De beoordeling van het geschil

- 4.1 Bij de beoordeling van het geschil dient uitgangspunt te zijn dat een tot een ziekenhuis toegelaten medisch specialist wordt toegelaten om –onder bepaalde voorwaarden– voor eigen rekening en risico de medische praktijk uit te oefenen op zijn in de toelatingsovereenkomst omschreven vakgebied. Dit uitgangspunt houdt in enerzijds dat de toegelaten specialist ervan mag uitgaan dat in beginsel en behoudens hierna te bespreken uitzonderingen dit vakgebied is voorbehouden aan de daartoe toegelaten medische specialisten en anderzijds dat de omvang van de praktijk niet door het ziekenhuis wordt gegarandeerd.
- 4.2 De toelatingsovereenkomst geeft, naar de aard en de strekking ervan meebrengt, aan de betrokken medisch specialist in zoverre een exclusief recht dat deze – in samenwerking met de artsen die zijn toegelaten tot hetzelfde vakgebied – zijn specialisme als enige in volle omvang zal mogen uitoefenen en dat andere artsen in het algemeen niet zonder dat daartoe enige samenhang bestaat met de eigen specialistische praktijk zich op het vakgebied van een ander specialisme mogen begeven. Daarbij verdient aantekening dat:
 - (i) op een aantal vakgebieden van medische specialisten overlappings bestaan, zodat niet een scherpe grens getrokken kan worden;
 - (ii) de inhoud van het medisch-specialistisch handelen door de ontwikkeling van de medische wetenschap voortdurend aan veranderingen onderhevig is;
 - (iii) medische specialisten bij de afbakening van hun vakgebied gehouden zijn niet alleen hun financiële of andere eigen belangen in aanmerking te nemen, doch vooral moeten letten op hetgeen uit oogpunt van “best practice”, goede en doelmatige patiëntenzorg en in verband met het belang van het ziekenhuis als verantwoordelijk voor de instandhouding van een optimaal geïntegreerd medisch-specialistisch bedrijf, het meest wenselijk is.
- 4.3 Opmerking verdient voorts dat medische specialisten die tot een ziekenhuis zijn toegelaten, met betrekking tot de afbakening van hun vakgebieden ook onderling zijn gehouden tot een behoorlijke samenwerking, waarbij zij eraan moeten bijdragen dat medische verrichtingen worden uitgevoerd door degenen die daarvoor op grond van hun vakbekwaamheid het meest in aanmerking komen. Deze verplichting is mede van belang -zoals van de zijde van eisers is opgemerkt- om in verband met de kwaliteit van de medische zorg en kennis te bevorderen dat medische specialisten in voldoende mate ingeschakeld worden bij verrichtingen op hun eigen gebied.
- 4.4 Ten slotte moet in dit verband in aanmerking worden genomen dat in sommige gevallen de doelmatigheid en het belang van een goede patiëntenzorg meebrengen dat bepaalde verrichtingen niet of niet alleen door, in dit geval, de radiologen worden uitgevoerd, maar juist door de behandelaar (specialist op een ander vakgebied) zelf, indien deze daartoe bevoegd en in staat is.
- 4.5 In het onderhavige geval gaat het om verrichtingen van radiologische werkzaamheden met gebruik van OPG-apparatuur door kaakchirurgen. Dezen zijn op grond van hun opleiding daartoe bevoegd en in staat. Niet betwist wordt dat de onderhavige verrichtingen op grond van doelmatigheid (logistiek) en kwaliteit van de zorg (patiëntvriendelijkheid) het best kunnen worden uitgevoerd door de kaakchirurgen. Niet aannemelijk is dat de kwaliteit van de zorg daardoor nadelig wordt beïnvloed. Van de Stichting kan plaatsing van twee OPG-apparaten niet worden verlangd.

- 4.6 Op grond van het vorenstaande is het Scheidsgerecht van oordeel dat eisers van de Stichting in redelijkheid niet kunnen verlangen dat in de toelatingsovereenkomst een addendum wordt opgenomen over de omvang van de praktijk. In de eerste plaats is immers voldoende duidelijk hoe deze praktijk ten opzichte van andere praktijken (globaal) is afgebakend.
In de tweede plaats dienen eisers ook in hun verhouding tot de Stichting te aanvaarden dat in sommige gevallen verrichtingen op hun vakgebied om praktische redenen en/of naar professionele maatstaf door andere specialisten kunnen worden uitgevoerd.
In de derde plaats zal in verband met ontwikkelingen in de medische wetenschap en in de zorg moeten worden aanvaard dat in de ziekenhuizen veranderingen in de omvang en afbakening van de praktijk(en) kunnen optreden en kan niet worden aanvaard dat de Stichting te dier zake telkens een vergoeding verschuldigd is. Voor zover de veranderingen op grond van bijzondere omstandigheden niet voor rekening en risico van de specialist komen en van dien aard zijn dat het redelijk is dat een vergoeding wordt betaald voor het verlies (van goodwill in verband met verlies) van een gedeelte van de praktijk, zal zulks in beginsel moeten gebeuren door de medisch specialist die dit gedeelte heeft overgenomen. Het Scheidsgerecht spreekt daarover echter geen oordeel uit in het ten deze behandelde geval.
- 4.7 Aan het vorenstaande kan niet afdoen dat in drie gevallen in de toelatingsovereenkomst nog een addendum is opgenomen. Een beroep daarop is, naar de Stichting terecht heeft doen aanvoeren, naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar. Er is immers sprake van veranderingen in de omstandigheden die meebrengen dat deze eisers ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mogen verlangen. Deze veranderingen bestaan hieruit dat:
(i) bij het merendeel van de radiologen geen addendum meer geldt,
(ii) de daarin opgenomen beperkingen niet meer in overeenstemming zijn met het belang van een goede en doelmatige medische zorg en
(iii) deze de verhouding tussen de Stichting en andere medische specialisten kunnen verstoren. Van schade aan de zijde van eisers kan dan ook geen sprake zijn.
- 4.8 De kosten van het Scheidsgerecht komen voor rekening van eisers. Het Scheidsgerecht acht het redelijk dat partijen verder ieder de eigen kosten dragen. Bij dit oordeel speelt een rol dat eisers in verband met het nog in enkele overeenkomsten opgenomen addendum mochten verlangen dat omtrent hun positie duidelijkheid zou komen en dat deze duidelijkheid niet via het DMS is verkregen.

5 Beslissing

Het Scheidsgerecht stelt het navolgende bindend advies vast:

- 5.1 De vorderingen van eisers zijn niet toewijsbaar.
- 5.2 De kosten van het Scheidsgerecht, vastgesteld op €6.405,00, komen voor rekening van eisers en zullen worden verhaald op het door hen gestorte voorschot.
- 5.3 Voor het overige dient ieder van partijen de eigen kosten te dragen.

Dit bindend advies is vastgesteld te Utrecht op 4 november 2002 door mr. A. Hammerstein als voorzitter, en de heren drs. A.A.F.M. Breukers, drs. A.A.P.W. van den Broek, drs. H.C. van Soest en drs. E. van der Zwaan, leden, met bijstand van mr. M. Bitter als griffier.